

A szövegértés kérdései – videón a tudományünnepi konferencia

Miként változik a szövegek funkciója a globalizálódó világban, és milyen tényezők befolyásolják a megértést? E kérdésekről tanácskoztak nyelvészek, pszichológusok és filozófusok az MTA Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya által a Magyar Tudomány Ünnepe rendezvénysorozat keretében szervezett konferencián.

Kevesekben tudatosul, milyen bonyolult műveleteket hajtunk végre, amikor szövegeket alkotunk, illetve a mások által alkotott szövegeket értelmezzük. Tudományos megközelítésben a szövegértés éppen ezért nem írható le a kódolás-dekódolás szimmetrikus modelljével – mondta el megnyitójában *S. Varga Pál* irodalomtörténész, pedagógus, egyetemi tanár, az MTA rendes tagja.

Az akadémikus szerint a kommunikáció során a külvilágból érkező ingerek, a mások által alkotott szövegek csak saját fogalmi készletünkön keresztül válnak értelmezhetővé, és egyáltalán nem biztos, hogy amit meg akarunk érteni, találkozik saját fogalmi apparátusunkkal. Ahogy a fogalmi rendszerünk kialakulása szociokulturálisan meghatározott, úgy a szöveg létrehozásának és megértésének egymástól el nem választható folyamata is olyan térben zajlik, amelyet számos lélektani, társadalmi, történeti és kulturális tényező alakít.

A megértés vizsgálata tehát nem korlátozódhat a nyelvtudomány területére. Nem véletlenül foglalkozik vele számos tudományos diszciplína a kognitív fordulat óta. A megértés problémája a maga általánosságában és összetettségében ugyanis csak így ragadható meg. „A globalizáció, az elektronikus kommunikációs térnyerése során átalakul a szövegek funkciója: nemcsak közlünk, hanem cselekszünk is általuk” – mondta *S. Varga Pál*. Szerinte ezért minden korábbinál fontosabb, hogy tisztában legyünk a szövegek megértésének feltételeivel, hatásuk mechanizmusaival.

Hatékonyabban működne a társadalom kommunikációs közege, egyáltalán, élhetőbb lenne a világ, ha ezek az ismeretek széles körben elterjednének.

A tanácskozáson elhangzott előadások tartalma szerkesztett formában *A humán tudományok alapkérdései* című könyvsorozat következő köteteként fog megjelenni.

Az előadásokról készült felvétel az alábbi videóra kattintva érhető el.

Forrás: <https://mta.hu/tudomanyunnep2020/a-szovegertes-kerdesei-videon-a-tudomanyunnepi-konferencia-111129>

Válogatta: Fonyó Istvánné